

MOTIVÁCIA KU ŠTÚDIU PROFESIE POĽNOHOSPODÁRSKEHO INŽINIERA

V. Pašková

PAŠKOVÁ, V. (Vysoká škola poľnohospodárska, Nitra): *Motivácia ku štúdiu profesie poľnohospodárskeho inžiniera*. Sociol. Zeměd., 25, 1989 (1) : 35-44.

Výsledný efekt výchovno-vzdelávacieho procesu je funkciou mnohých činiteľov endogénneho aj exogénneho charakteru, v rámci ktorých má motivácia nesporne veľmi dôležitú úlohu. Vychádzajúc z teoretických prístupov viacerých autorov ku klasifikácii motívov k učebnej činnosti, aplikujeme nasledovné delenie motívov: poznávacie a záujmové, sociálne, výkonové, iné — utilitárne (učenie sa s cieľom osobného materiálneho zisku). Výskumný súbor tvoria študenti Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Celkove je do výskumu zahrnutých 577 študentov. Výsledky výskumu získané exploratívnymi metódami (dotazník, riadený rozhovor) analyzujeme vzhľadom na vybrané triediace znaky: pohlavie, priemerný prospech, ročník. V rámci motivačnej štruktúry skúmanej vysokoškolskej mládeže je poradie významnosti motívov nasledovné: 1. poznávacie a záujmové motívy, 2. výkonové motívy, 3. sociálne motívy, 4. iné — utilitárne motívy.

dotazník; motivácia; motívy (poznávacie a záujmové, výkonové, sociálne, iné — utilitárne); vysokoškolské štúdium poľnohospodárske

---

V krajinách socialistického spoločenstva sa po ostatných zjazdoch komunistických strán, predovšetkým však po XXVII. zjazde KSSZ a XVII. zjazde KSČ, zdôrazňuje význam ľudského činiteľa pre kvalitatívne urýchlenie sociálno-ekonomického rozvoja. Od subjektívneho činiteľa závisí intenzifikácia národného hospodárstva v súlade s vedeckotechnickým pokrokom, zdokonalenie riadenia, rozvoj ekonomického, politického i duchovného života a všetkých systémov nášho spoločenského diania.

Medzi základné zdroje intenzifikácie rozvoja socialistickej poľnohospodárskej veľkovýroby nesporne patrí celkové zvyšovanie úrovne poznania, vzdelanosti budúcich vysokoškolsky vzdelaných odborníkov v poľnohospodárstve. Zvyšovať celkovú úroveň a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu, osobnú a spoločenskú zodpovednosť študenta si žiada podrobnú a konkrétnu analýzu problémov, ako aj čo najúčinnšie jednotné pôsobenie všetkých výchovných činiteľov spoločnosti.

Otázky motivácie stoja nesporne v strede obecného problému ľudskej činnosti a správania. Najmä v posledných rokoch sa pozornosť výskumníkov čoraz intenzívnejšie orientuje na zisťovanie a analýzu motivačnej štruktúry osobnosti, najmä v súvislosti s dosahovanými výkonmi. Ukazuje sa totiž, že motivácia je popri schopnostiach rozhodujúcim činiteľom dosahovania primeraného výkonu človeka vôbec. Na tento jav upozorňujú mnohí autori, napr. Leontiev (1978), Božovičová

a Blagonadežinová (1972), Kruteckij (1971), Pardel (1977), Hvozďík (1980), Madsen (1979) a Kačáni (1983).

Pojem motivácie sa podľa Pardela (1977) „vzťahuje na všetko to, čo prežívame, to, po čom túžime, k čomu máme odpor, čo sa snažíme dosiahnuť, aké máme ideály a podobne. Najvšeobecnejšie by sme mohli povedať, že pod pojmom motivácia sa zahrňuje odpoveď na otázku, prečo človek koná tak a nie inak, usiluje sa o to, nie o iné“. Aby sme mohli porozumieť motivácii činnosti konkrétneho človeka, musíme poznať a analyzovať spoločensko-historické súvislosti, v ktorých človek žije, aké životné princípy, normy, hodnoty a ideály ovplyvňujú myslenie ľudí a utvárajú obraz človeka.

Predstavitelia marxistickej teórie motivácie vychádzajú pri utváraní obrazu človeka socialistickej spoločnosti a jeho motivácie činnosti a správania z kľúčového pojmu — činnosti človeka. Správanie a činnosť ľudského jedinca si potom vysvetľujeme na základe pôsobenia viacerých dielčích motívov, ktoré sa navzájom kumulujú alebo vylučujú a rušia, a z nich len niektoré sa uplatňujú ako aktuálne motívy ľudskej činnosti a správania. I keď, ako uvádza Kačáni (1983) „... stále zostáva otvorená otázka ako presnejšie kvantifikovať úroveň motivácie, aby človek dosiahol želaný výkon, predsa je už známe, že je potrebná určitá hladina pohnútkovej úrovne, keď odchýlka na jednu, či na druhú stranu menej prospieva pre výkon jednotlivca“.

Utváranie motivácie ľudskej činnosti a správania je výsledkom dialektického vzťahu vnútorných motivačných dispozícií (potreby, hodnoty, postoje, aspirácie atď.) na jednej strane a vonkajších vplyvov na strane druhej. Na základe vzájomnej interakcie vnútorných motivačných dispozícií a vonkajších zdrojov a podmienok incentívneho charakteru utvárajú sa motívy, pohnútky do činnosti.

Vychádzajúc z teoretických prístupov viacerých autorov ku klasifikácii motívov k učebnej činnosti, aplikujeme nasledovné delenie motívov: motívy poznávacie a záujmové, motívy sociálne, motívy výkonové, iné — utilitárne motívy (učenie sa s cieľom osobného materiálneho zisku).

METODIKA

Vlastný výskum sme zamerali na objasnenie týchto problémov:

— Zistiť a analyzovať štruktúru motivácie študentov vysokoškolského štúdia poľnohospodárskeho k učebnej činnosti.

— Identifikovať tie motívy, resp. skupiny motívov, ktoré sú štatisticky významné vzhľadom na vybrané premenné (pohlavie, priemerný prospech, ročník).

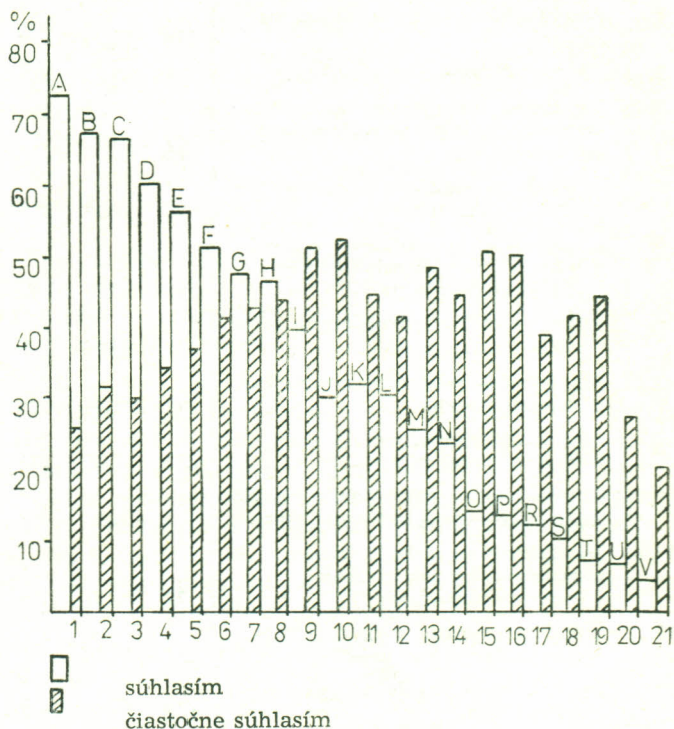
Vzhľadom na vnútorný charakter skúmaných javov sme pre náš výskumný zámer zvolili exploratívne výskumné metódy. Keďže išlo o pomerne hromadný výskum stanovených problémov, pre jeho realizáciu sme vybrali dotazníkovú formu zisťovania informácií, kombinovanú s riadeným rozhovorom.

Výskumný súbor tvoria študenti Vysoké školy poľnohospodárskej v Nitre. Do výskumu je zahrnutých 577 študentov, vybraných náhodne stratifikovaným výberom. Výskum bol realizovaný v školskom roku 1984/85.

VÝSLEDKY A DISKUSIA

V predkladanom výskume (tab. I a obr. 1) realizovanom v rámci vysokoškolského štúdia poľnohospodárskeho sa potvrdilo, že najvyššie saturovanými motívmi k učebnej činnosti študentov sú práve motívy

1. Histogram znázorňujúci zoradenie významnosti jednotlivých motívov k učebnej činnosti — Histogram showing the sequence of importance of particular motives for the learning activity

- A — uvedomujem si potrebu osvojiť si čo najviac poznatkov, aby v budúcnosti bol zo mňa dobrý odborník
- B — štúdium tohoto vedného odboru ma zaujíma
- C — chcem byť vzdelaným človekom
- D — štúdium mi umožňuje rozvoj vlastnej osobnosti
- E — uvedomujem si význam VŠ vzdelania pri neustálom raste vzdelanosti ľudí
- F — chcem v živote niečo dokázať a znamenať
- G — aby som raz spoločnosti mohol odvieť to, čo do mňa vložila
- H — chcem dosahovať dobré študijné výsledky, byť dobrým študentom
- I — aby som uspokojil túžbu po poznaní, odhaľovaní nového
- J — štúdium mi poskytuje pocit spokojnosti a seberealizácie
- K — aby som ukončil VŠ štúdium a zaistil si istú budúcnosť
- L — aby som udržal dobré vzťahy v kolektíve a bol kladne kolektívom prijímaný
- M — aby som nesklamal svoje blízke osoby (rodičia, priateľ, priateľka)
- N — študujem na základe akéhosi pocitu vnútornej povinnosti
- O — aby som sa vyhol neúspechu pri priebežnej kontrole štúdia
- P — VŠ vzdelanie mi dáva perspektívu dobrého zárobku v budúcnosti
- R — aby som sa vyhol nepríjemnému pocitu pri neúspechu pred učiteľom a bol ním kladne prijímaný
- S — chcem získať VŠ diplom, aby som v živote dosiahol dobré spoločenské postavenie
- T — štúdium mi umožňuje realizovať túžbu vyniknúť, získať uznanie
- U — aby som získal čo najväčšie štipendium
- V — kvôli prestíži vlastnej osobnosti v okruhu blízkych a známych osôb

I. Motívy ku štúdiu — Motives of studying

P. č.	Učím sa predovšetkým preto, že	Súhlasím		Čiastočne súhlasím		Nesúhlasím		Poradie významnosti
		N	%	N	%	N	%	
1.	Štúdium tohto vedného odboru ma zaujíma	388	67,24	179	31,02	10	1,73	2.
2.	Chcem byť vzdelaným človekom	384	66,55	173	29,98	20	3,47	3.
3.	Uvedomujem si význam vysokoškolského vzdelania pri neustálom raste vzdelanosti ľudí	325	56,33	211	36,57	41	7,11	5.
4.	Štúdium mi umožňuje realizovať túžbu vyniknúť, získať uznanie	42	7,28	256	44,37	279	48,35	19.
5.	Chcem získať vysokoškolský diplom, aby som v živote dosiahol dobré spoločenské postavenie	59	10,23	240	41,59	278	48,18	18.
6.	Aby som nesklamal svoje blízke osoby (rodičia, priateľ, priateľka)	147	25,48	277	48,01	153	26,52	13.
7.	Aby som uspokojil túžbu po poznani, odhaľovaní nového	277	39,34	298	51,65	52	9,01	9.
8.	Aby som raz mohol spoločnosti odvieť to, čo do mňa vložila	274	47,49	244	42,29	59	10,23	7.
9.	Aby som udržal dobré vzťahy v kolektive a bol kladne kolektívom prijímaný	175	30,33	240	41,59	162	28,08	12.
10.	Vysokoškolské vzdelanie dáva perspektívu dobrého zárobku v budúcom zamestnaní	77	13,34	250	50,26	210	34,40	16.
11.	Študujem najmä na základe akéhosi pocitu vnútornej povinnosti	137	23,78	257	44,02	182	31,60	14.
12.	Štúdium mi poskytuje cit spokojnosti a seberealizácie	174	30,16	302	52,34	101	17,50	10.
13.	Chcem dosahovať dobré študijné výsledky, byť dobrým študentom	267	46,27	250	43,33	60	10,40	8.
14.	Chcem v živote niečo dokázať a znamenať	298	51,65	237	41,07	42	7,28	6.
15.	Aby som sa vyhol neprijemnému pocitu pri neúspechu pred učiteľom a aby som bol ním kladne prijímaný	73	12,65	225	38,99	279	48,35	17.
16.	Aby som ukončil vysokoškolské štúdium a zaistil si istú budúcnosť	184	31,89	258	44,61	135	23,40	11.
17.	Uvedomujem si potrebu osvojiť si čo najviac poznatkov, aby v budúcnosti bol zo mňa dobrý odborník	417	72,27	149	25,82	11	1,91	1.
18.	Štúdium mi umožňuje rozvoj vlastnej osobnosti	347	60,14	200	34,06	30	5,20	4.
19.	Kvôli prestíži vlastnej osobnosti v okruhu blízkych a známych osôb	24	4,16	118	20,45	435	75,39	21.
20.	Aby som sa vyhol neúspechu pri priebežnej kontrole štúdia	81	14,04	291	50,43	205	35,53	15.
21.	Aby som získal čo najvyššie štipendium	40	6,93	158	27,38	379	65,68	20.

poznávacie a záujmové. Potreba poznania, sebautvárania, sebazdokonaľovania osobnosti je špecificky ľudská potreba a je základom procesu výchovy a vzdelávania. Aktualizovaním potreby poznania v podmienkach výchovno-vzdelávacieho procesu sa utvárajú poznávacie a záujmové motívy, ktoré sa stávajú vnútornými zdrojmi rozvoja osobnosti študenta. Takto motivovaný študent sa učí preto, že učenie pre neho predstavuje zdroj poznania. Učenie, v procese ktorého prevládajú predovšetkým poznávacie a záujmové motívy, vyplýva predovšetkým z túžby študenta po poznaní a vzdelaní, z potreby vyhľadávania a riešenia problémov, z presvedčenia študenta o praktickej potrebe nadobúdania vedomostí, ako i zo záujmu o vybrané štúdium.

S poznávacím motívom vyjadrujúcim presvedčenie o praktickej potrebe nadobúdania vedomostí sa súhlasne vyjadrilo v rámci celého súboru 72,27 % respondentov a ďalších 25,82 % s ním čiastočne súhlasí. Pri percentuálnej sýtenosti uvádzaného motívu, ktorý sa spomedzi všetkých uvažovaných motívov umiestnil na prvom mieste, sme nezistili významné rozdiely vzhľadom na vybrané triediace znaky (pohlavie, priemerný prospech, ročník).

Záujmový motív (štúdium tohto vedného oboru ma zaujíma) aktivizuje celkove 67,24 % študentov k učeniu a ďalších 31,02 % s jeho pôsobením čiastočne súhlasí. S motivačným vplyvom uvádzaného záujmového motívu sa súhlasne vyjadrilo až 75,44 % študentov s najlepšimi výsledkami priemerného prospechu (1,0—1,3), kým na druhej strane len 60,66 % študentov s najslabšími študijnými výsledkami (nad 2,5). Zistené skutočnosti nás upozorňujú na poznanie, že aktualizácia záujmu, emocionálneho prejavu poznávacích potrieb človeka je zvlášť dôležitá v súvislosti s dosahovanými výkonmi.

Poznávací motív chcem byť vzdelaným človekom sa utvára aktualizovaním potreby sebautvárania, sebazdokonaľovania osobnosti človeka, podľa prijatých hodnôt, presvedčení, svetonázoru. S vplyvom uvedeného motívu sa súhlasne vyjadrilo 66,55 % respondentov a ďalších 29,98 % s jeho pôsobením čiastočne súhlasí.

Celkove 60,14 % respondentov uvádza, že sa učí predovšetkým preto, že štúdium im umožňuje rozvoj vlastnej osobnosti. Ďalších 34,06 % skúmaných študentov s pôsobením uvedeného motívu čiastočne súhlasí.

Širšie sociálne motívy, charakterizované vzhľadom na spoločenskú potrebu, získavať vedomosti kvôli užitočnosti pre spoločnosť, sú výsledkom dlhodobého cieľavedomého, ideovovýchového pôsobenia na myšlienkovú a emocionálne-motivačnú sféru študenta. V rámci celého súboru až 56,33 % študentov sa učí predovšetkým preto, že si uvedomuje význam vysokoškolského vzdelania pri neustálom raste vzdelanosti ľudí. Ďalších 36,57 % študentov s vplyvom tohto motívu ku štúdiu čiastočne súhlasí. Aby som raz mohol spoločnosti odvieť to, čo do mňa vložila uvádza ako motív ku štúdiu celkove 47,49 % respondentov a ďalších 42,29 % sa s jeho pôsobením čiastočne identifikuje.

S rozvojom jedincovho ja sa rozvíja celý rad potrieb, ktoré sa k nemu viažu. Výkonové motívy, ktoré sú prirodzeným zdrojom rozdielov medzi jednotlivcami, predstavujú relatívne stále dispozície,

ktoré sú podmienené vývojovou históriou a životnými skúsenosťami človeka. U skúmaných študentov vysokoškolského štúdia poľnohospodárskeho až 51,65 % respondentov súhlasí a ďalších 41,07 % čiastočne súhlasí, že sa učí predovšetkým preto, že chce niečo v živote dokázať a známenat'. Významne vyššie je sýtený tento motív u mužov (56,11 % súhlasných údajov) než u žien (43,98 % súhlasných údajov).

So školským výkonovým motívom chcem dosahovať dobré štúdijné výsledky, byť dobrým študentom sa v rámci celého súboru súhlasne vyjadrilo 46,27 % respondentov a ďalších 43,33 % s jeho motivačným pôsobením ku štúdiu čiastočne súhlasí. Tento typicky školský výkonový motív dosahuje vyššie zastúpenie u žien (51,85 % súhlasných údajov) než u mužov (47,78 %). Súčasne najvyššie je saturovaný tento motív u študentov s najlepšimi študijnými výsledkami.

Učím sa predovšetkým preto, že štúdium mi poskytuje pocit spokojnosti a seberealizácie uvádza ako motív celkovo 30,16 % respondentov a 52,34 % s ním čiastočne súhlasí. Významné rozdiely sme pri vplyve uvedeného motívu zistili medzi mužmi a ženami a medzi študentami s rôznymi študijnými výsledkami. Významnejšie zastúpený je uvádzaný motív u žien a súčasne u študentov s najlepšimi výsledkami priemerného prospechu.

S motívom vyjadrujúcim potrebu vyhľadávania a riešenia problémov sa súhlasne vyjadrilo v rámci celého súboru 39,34 % respondentov a ďalších 51,65 % s jeho pôsobením čiastočne súhlasí.

Učím sa predovšetkým preto, aby som ukončil vysokoškolské štúdium a zaistil si istú budúcnosť uvádza ako motív 31,89 % respondentov a 44,61 % s ním súhlasí. Tento pomerne utilitaristicky zameraný motív dosahuje vyššie zastúpenie u študentov s postupne horšími študijnými výsledkami.

Užšie sociálne motívy, ktoré sú charakterizované aktualizáciou potreby pozitívnych vzťahov k jedincom, ku kolektívu, ale tiež úsilie získať autoritu, uznanie v skupine, pôsobia ako motívy k učebnej činnosti študentov. Medzi takto charakterizované sociálne motívy zaraďujeme predovšetkým motívy pozitívnych vzťahov ku kolektívu študijnej skupiny, k učiteľom, rodičom, priateľom. Na základe analýzy predkladaného výskumu až 30,33 % respondentov uvádza, že sa učí predovšetkým preto, aby si udržali dobré vzťahy v kolektíve a boli kladne kolektívom prijímaní (41,59 % čiastočne súhlasí). Tento motív je zvlášť významný pre študentov s priemernými a slabšími študijnými výsledkami a pre študentov prvých ročníkov, čo predpokladáme, že súvisí tiež s problémami adjustácie študentov, ako i s vekom znižujúcou sa tendenciou vplyvu uvádzaného sociálneho motívu k učebnej činnosti.

Učím sa predovšetkým preto, aby som nesklamal svoje blízke osoby (rodičia, priateľ, priateľka) uvádza ako motív 25,48 % respondentov (48,01 % súhlasí). Významný motivačný vplyv osobnosti vysokoškolského učiteľa potvrdzuje i motív učím sa predovšetkým preto, aby som sa vyhol nepríjemnému pocitu pri neúspechu pred učiteľom a aby

som bol ním kladne prijímaný. Súhlasne sa s jeho vplyvom k učebnej činnosti vyjadrilo 12,65 % respondentov a ďalších 38,99 % s jeho pôsobením čiastočne súhlasí. Pri porovnaní vplyvu uvádzaného motívu k učebnej činnosti môžeme pozorovať znižujúcu sa tendenciu účinnosti tohto motívu s vekom a stupňom školy.

Individuálno-sociálne normy jedinca, ktoré sa utvárajú aktívnou interakciou vplyvom vonkajšieho sveta, sa tiež premietajú v motivácii študenta k učebnej činnosti. Motív študujem najmä na základe akéhosi pocitu vnútornej povinnosti predstavuje aktívnu interiorizáciu incentívnych vplyvov vo vývine motivačnej štruktúry osobnosti. S vplyvom uvedeného motívu sa súhlasne vyjadrilo celkove 23,78 % študentov a ďalších 44,02 % s jeho motivačným účinkom čiastočne súhlasí. Významne vyšší motivačný vplyv má uvádzaný motív u žien.

S prakticko-školským výkonovým motívom vyjadrujúcim únik pred neúspechom sa u skúmanej vysokoškolskej mládeže súhlasne vyjadrilo 14,04 % respondentov a ďalších 50,43 % s jeho vplyvom k učebnej činnosti čiastočne súhlasí. Relatívne vyššiu účinnosť má motív učím sa predovšetkým preto, aby som sa vyhol neúspechu pri priebežnej kontrole štúdia, najmä v prvých dvoch študijných ročníkoch. Na základe analýzy predkladaného výskumu vysokoškolskej mládeže môžeme konštatovať, že prevládajú motívy dosiahnutia úspešného výkonu nad motívmi vyhnutia sa neúspechu.

Relatívne nižšiu percentuálnu sýtenosť majú motívy utilitárneho charakteru, čiže motívy majúce sprostredkovaný charakter, pri ktorých ide o učenie s cieľom osobného materiálneho zisku, snahu zaistiť si istú budúcnosť. Motív vysokoškolské štúdium mi dáva perspektívu dobrého zárobku v budúcom zamestnaní aktivizuje a usmerňuje k učebnej činnosti celkove 13,34 % študentov a ďalších 50,26 % s jeho motivačným vplyvom k učebnej činnosti čiastočne súhlasí. Tento utilitaristicky zameraný motív je významnejšie zastúpený u mužov (15,83 % súhlasných údajov) než u žien (9,26 % súhlasných údajov) a u študentov so slabšími výsledkami priemerného prospechu. Relatívne nízku pôsobnosť sme zistili tiež u motívu učím sa predovšetkým preto, aby som získal čo najväčšie stipendium (6,93 % súhlasných a 27,38 % čiastočne súhlasných údajov). Významnejšie zastúpený je tento utilitárne zameraný motív u žien a u študentov s lepšími a najlepšimi študijnými výsledkami, čo iste vyplýva aj z reálnej aspiračnej úrovne študentov.

Relatívne nízko percentuálne saturované sú pozičné motívy, vyjadrujúce úsilie získať autoritu, prestíž v súčasnom a tiež v budúcom sociálnom prostredí. S motívom učím sa predovšetkým preto, že chcem získať vysokoškolský diplom, aby som v živote dosiahol dobré spoločenské postavenie súhlasí 10,23 % respondentov (41,59 % čiastočne súhlasí) s motívom učím sa predovšetkým preto, že štúdium mi umožňuje realizovať túžbu vyniknúť, získať uznanie súhlasí len 7,28 % študentov (44,37 % čiastočne súhlasí).

Na základe analýzy výsledkov predpokladaného výskumu sme zistili, že uvádzané užšie sociálno-pozičné motívy majú vyššiu účinnosť v rámci štruktúry motivácie k učebnej činnosti u mužov.

ZÁVER

V rámci štruktúry motívov ku štúdiu sa u skúmanej vysokoškolskej mládeže na 1. mieste umiestnili poznávacie a záujmové motívy (78,72 %), na 2. mieste výkonové motívy (61,09 %), na 3. mieste sociálne motívy (48,47 %) a na poslednom 4. mieste sa umiestnili iné motívy utilitárneho charakteru (29,55 %).

U mužov — vysokoškolákov sú významne vyššie zastúpené motívy výkonové (dosiahnutie perspektívne vytýčených cieľov po ukončení vysokej školy), užšie socialno-pozičné motívy (zamerané na získanie uznania, autority, prestíže v súčasnom a tiež v budúcom sociálnom prostredí) a motívy utilitárne zamerané. U žien — vysokoškoláčiek majú významne vyšší vplyv školské výkonové motívy (úsilie dosahovať dobré študijné výsledky) a motívy vo vzťahu k očakávaniam okolia, k normám spoločnosti.

Potvrdil sa tiež význam rozvoja najmä poznávacích a záujmových motívov vo vzťahu k prospechu študentov. U študentov so slabšími študijnými výsledkami majú relatívne významnejšie postavenie utilitaristicky zamerané a užšie sociálne-pozičné motívy.

Zistili sme celkove klesajúcu tendenciu v úrovni motivácie k učebnej činnosti s postupne vyšším študijným ročníkom. Zmeny sa vzťahujú predovšetkým na oblasť sociálne orientovaných motívov.

Na základe analýzy predkladaných výsledkov výskumu vyplýva potreba venovať pozornosť zvýšeniu účinnosti kladnej motivácie študentov k učebnej činnosti. Posilniť mieru pozitívnej motivácie študentov k učebnej činnosti je žiadúce najmä u študentov s podpriemernými študijnými výsledkami.

Komplexným, systematickým a cieľavedomým pôsobením všetkých vonkajších motivačných činiteľov treba v rámci motivačnej štruktúry študentov rozvíjať najmä motívy: poznávacie a záujmové, výkonové (zakladajúce sa na zdravej ctižiadosti, čo najužšie s reálnou aspiračnou úrovňou študentov), sociálne (najmä vo vzťahu ku kolektívu študijnej skupiny, spolužiakom, učiteľom, rodičom) a eliminovať vplyv nežiadúcich a negatívne orientovaných motívov. Zvlášť treba venovať pozornosť motívom vyplývajúcim zo sebakontroly a zodpovednosti vo vzťahu k očakávaniam okolia, požiadavkám spoločnosti.

Literatúra

BOŽOVIČOVÁ, L. I. — BLAGONADEŽINOVÁ, L. V.: Izučenie motivacii povedenija detej i podrostkov. Moskva, Pedagogika 1972.

HVOZDÍK, J.: Netradičné a inovačné zdroje rozvoja žiakovej osobnosti v podmienkach socialistickej školy. Jednotná Škola, 1980, č. 4, s. 343-357.

KACÁNI, V.: Osobnosť žiaka vo výchovnovzdelávacom procese (sociálno-psychologická analýza). Bratislava, SPN 1983.

KRUTECKIJ, V. A.: Psychologia obučenia i vospitania školnikov. Moskva, Prosveščenie 1976.

LEONTIEV, A. N.: Činnost, vedomie, osobnosť. Praha, Svoboda. 1978.

MADSEN, K. B.: Moderní teorie motivace. Praha, Academia 1979.

PARDEL, T.: Motivácia ľudskej činnosti a správania. Bratislava, SPN 1979.

PAŠKOVÁ, V.: Motivácia a adjustácia na vysokoškolské poľnohospodárske štúdium. [Kandidátska dizertácia.] Bratislava, FFUK 1986.

Došlo dňa 15. 1. 1988

ПАШКОВА, В. (Сельскохозяйственный институт, Нитра): *Мотивация к получению высшего образования в области сельского хозяйства*. Sociol. Zeměd., 25, 1989 (1) : 35-44.

Конечный результат воспитательно-образовательного процесса является функцией многих факторов эндогенного и экзогенного характера, в рамках которых мотивация, бесспорно, играет весьма важную роль. На основе теоретических подходов многих авторов к классификации мотивов, ведущих к поступлению в высшее учебное заведение, нами они были разделены на познавательные, связанные с проявленным интересом, социальные, производительные, иные-утилитарные (образование, дающее личную материальную пользу). В рамках исследования в данный массив было включено 577 студентов Сельскохозяйственного института в городе Нитра. Оценка результатов исследования, полученных путем применения эксплоративных методов (анкетирование, беседы) проводилась по трем избранным классификационным признакам: пол, средняя успеваемость и курс. В рамках мотивационной структуры обследуемой вузовской молодежи была составлена следующая последовательность значимости отдельных мотивов: 1. стремление к знаниям, интерес к данной профессии, 2. стремление к большей производительности, 3. социальные соображения, 4. иные утилитарные соображения.

анкета; мотивация; мотивы (познавательные, производительные, социальные; иные-утилитарные); высшее сельскохозяйственное образование

PAŠKOVÁ, V. (University of Agriculture, Nitra): *Motivation for Studying the Profession of Agricultural Engineer*. Sociol. Zeměd., 25, 1989 (1) : 35-44.

The resulting effect of the educational process is a function of many factors of endogenous and exogenous character and among them motivation undoubtedly has a very important role. On the basis of the theoretical approaches of several authors to the classification of motives of the learning activity the following classification of motives is applied: recognizing and interest, social, performance, other — utilitarian (learning with the aim of personal material profit). The set under research is represented by the students of the University of Agriculture in Nitra. The total makes 577 students under research. The results of research obtained by exploratory methods (questionnaire, controlled dialogue) are analyzed with respect to the selected classification traits: sex, average study results, year of study. Within the motivation structure of the questioned students, the sequence of importance of the motives is as follows: 1. recognizing and interest motives, 2. performance motives, 3. social motives, 4. other — utilitarian motives.

questionnaire; motivation; motives (recognizing and interest, performance, social, other — utilitarian); agricultural university studies

PAŠKOVÁ, V. (Landwirtschaftliche Hochschule, Nitra): *Motivierung für das Studium des Berufs eines landwirtschaftlichen Ingenieurs*. Sociol. Zeměd., 25, 1989 (1) : 35-44.

Am Ende des Erziehungs- und Bildungsprozesses steht die Funktion vieler Beschäftigter endogenen oder exogenen Charakters. Dabei spielt die Motivierung ohne Zweifel eine bedeutenden Rolle. Ausgehend von dem theoretischen Herangehen mehrerer Autoren an die Klassifizierung der Motive für die Lerntätigkeit nehmen wir folgende Unterteilung vor: Erkenntnis- und interessenmäßige, soziale, leistungsmäßige sowie utilitäre (das Lernen mit dem Ziel des persönlichen materiellen Gewinns). Die untersuchte Gruppe bildeten Studenten der Landwirtschaftlichen Hoch-

schule, Nitra, insgesamt 577 Studenten. Die Untersuchungsergebnisse werden mit Hilfe explorativer Methoden gewonnen — Fragebogen, gezieltes Gespräch —; sie werden analysiert nach ausgewählten Klassifizierungskennzeichen: Geschlecht, durchschnittlicher Studienerfolg, Jahrgang. Innerhalb der Motivierungsstruktur der Studierenden ist die Rangfolge der Motive wie folgt: 1. Erkenntnis- und interessenmäßige Motive; 2. Leistungsmotive; 3. Soziale Motive; 4. utilitäre Motive.

Fragebogen; Motivierung; Motive — Erkenntnis- und interessenmäßige, leistungsmäßige, soziale, sowie andere — utilitäre; landw. Hochschulstudium

---

Adresa autorky:

PhDr. Viera Pašková, CSc., Vysoká škola poľnohospodárska, Lomonosovova 2, 949 76 Nitra

---